

gyógyszert. A forgalomba került új, eredeti gyógyszer további kutatásai (fázis-IV. vizsgálatok) tovább növelik a gyógyszergyár költségeit. Az összköltség napjainkban gyakran meghaladja a 400 millió USD-t. A termék szabadalmi védelem periódusában a cég költségei (kutatás, fejlesztés, törzskönyvezés, szabadalmaztatás, forgalmazás) megtérülnek. A termék szabadalom lejártával megszűnik a készítmény védelme, és az utángyártó cégek előállítják, törzskönyvezhetik és forgalmazhatják a készítményt immár egyenértékű *generikus gyógyszerként*.

A generikum gyógyszerre válása jóval egyszerűbb: követelménye a humán fázis-I. kategóriához sorolt bioegyenértékűség vizsgálat eredményes elvégzése. Ez általában 16–24 egészséges férfin végzett dupla-vak humán farmakokinetikai vizsgálat. Ebben a programban az utángyártó cég a generikus vegyület azonos biológiai hasznosulását kívánja igazolni az originális (referens) készítménnyel szemben a relevans farmakokinetikai paraméterek (C_{max} , $t_{1/2}$, AUC) vonatkozásában. Ha az így vizsgált bioegyenértékűség fennáll, a gyógyszerhatóság (OGYI) engedélyezheti a készítmény forgalomba hozatalát.

A generikus termékeknel a gyógyszerre válás útja tehát egyszerűbb, ezáltal természetesen olcsóbb is. Az eredeti gyógyszerek főbb sajátosságait az 1. táblázatban tüntettem fel.

1. táblázat

Az originális gyógyszerek főbb jellemzői.

Sajátosság	Értelemezés
Széleskörűen kivizsgált	Szigorú nemzetközi standard (GLP, GCP, GMP) szerint a vegyületek szintézisétől a végső gyógyszerforma előállításáig.
Ellenőrzött	Az eü. hatóságok által szigorúan kontrollált a gyógyszerfejlesztés klinikai fázisa és a törzskönyvezett szer gyártása és forgalmazása.
Védett	A gyógyszer szabadalmilag védett. Elvileg az adott piacon egyedül van jelen.
Drága	A jelentős kutatási, fejlesztési, törzskönyvezési, szabadalmaztatási és forgalmazási költségek érvényesítése miatt.

A generikus gyógyszerek legfontosabb sajátosságait a 2. táblázat mutatja be.

3.3. Generikumok alkalmazása a gyakorlatban

A klinikai gyakorlat szempontjából két gyógyszer akkor egyenértékű, ha az egyik szerre beállított beteg kezelése bármikor folytatható a másik gyógyszerrel anélkül, hogy a hatékonyság vagy a mellékhatások vonatkozásában változás állna be. *Gyógyszer egyen-*

értékűség esetén tehát azonos a két szer humán kinetikája, klinikai hatékonysága és mellékhatás spektruma.

2. táblázat

A generikumok főbb sajátosságai

Sajátosság	Értelemezés
Szabadon előállítható	A termék (hatóanyag) szabadalom lejártá után.
Nemzetközi név használata	A generikum –általában– a hatóanyag nemzetközi szabad nevének kerül forgalomba.
Egyszerű törzskönyvezési eljárás*	Az utángyártó cégnek csupán az originális szerrel való egyenértékűséget kell bizonyítania (kémiai azonosság, humán bioegyenértékűség).
Olcsó	Ezért az eü. hatóság, a biztosító és a társadalom által is nagymértékben preferált.

*Az utángyártó cég a generikum forgalmazása során átveheti és alkalmazhatja az adott országban már forgalmazott eredeti gyógyszer tulajdonságait mind a főhatás, mind a mellékhatások vonatkozásában.

Az előzőekben megismertük, hogy a generikum egyenértékűsége le van szűkítve az ún. bioegyenértékűségre, amely mindössze az egészséges, fiatal egyéneknek egyszeri dózisban alkalmazott szerek farmakokinetikai egyenértékűségét jelenti. Ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy az eü. hatóság a bioegyenértékűségi vizsgálatok során 10–30%-os eltérést megengedhetőnek tart, könnyen elképzelhető, hogy a betegek egy része speciális körülmények mellett erre már reagálhat.

Az ún. „beteg-faktorok” (betegségek, hosszantartó terápia hatásai, gyógyszer interakciók – sem kerülnek vizsgálat alá, de jelentősen befolyásolják a bioegyenértékűséget. A következmény az lehet, hogy ha egy beteg a hosszantartó gyógyszeres kezelés során egyszer az eredeti készítményt máskor a generikumot kapja változás léphet fel a hatékonyságban. A *széles hatásspektrumú* készítmények esetén (antibiotikumok, antacidák, antihisztaminok, analgetikumok, gyulladásgátló szerek stb.) nem vagy alig várható probléma. A *szűk hatásspektrumú* gyógyszerekkel végzett tartós kezelés esetében azonban -speciális esetekben- jelentős különbség adódhat. Ilyen gyógyszerek pl. a cardiacumok, anticolvulsiv szerek, anticoagulánsok, antidepresszánsok, bronchus tágítók, Ca-antagonisták. Ezen készítmények esetében, amikor a kezelőorvos az olcsóbb generikumot írja fel az eredeti szer helyett, célszerű a nagyobb odafigyelés, az alkalmazott dózis újbóli beállítása. Abban az esetben pedig, amikor generikumot cserélünk egy másik cég által előállított generikumra a gyakorló orvosnak feltétlen szükséges a hatékonyság és a mellékhatások fokozott ellenőrzése. A hatékonyság elvesztése esetén soha ne feledkezzünk el elsődlegesen arra a lehetőségre gondolni, hogy a